

findes her i Landet, den mest kendte og mest imponerende, Raabjerg Mile, paa samme Maade for største Delen købt af Staten og fredet, saa der ikke engang maa plantes sanddæmpende Planter paa den, men det store, hvide Sandbjerg skal bevares uforandret, som det er.

Ligeledes fredes visse Skovstrækninger for deres Planteverdens Skyld. Saaledes findes der ovre i Rold Skov i Buderupholm Distrikt en meget smuk Plante, som kun vokser der, en Slags Orchidé, „Fruesco“, og den Del af Skoven, hvor den vokser, er afspærret for at beskytte denne Plante. Det gaar nemlig saaledes, som det er nævnt, at saadanne sjældne Planter søges ikke blot af enkelte botaniske Videnskabsmænd, men det bliver ligefrem en Industri at søge den Slags Planter op, idet man kan faa Penge for dem af botaniske Samlere og andre Samlere. Derfor graves de op og sendes bort i store Mængder. Eller ogsaa graves de, naar der er Adgang til dem, op af Folk, som ikke er Videnskabsmænd, men som for at efterligne disse eller af en forbigaaende Interesse har Lyst til at have de sjældne Planter, indtil de bliver kede af dem og kaster dem bort, naar de er visne, saa de paa den Maade ødelægges. Endvidere kan jeg nævne Allindelille Skov ved Sorø, hvor der vokser en ejendommelig Planteverden paa Kridtbund, og hvor der ogsaa findes en sjælden Orchidé, som paa dansk hedder „Flueblomst“. Paa lignende Maade gaar det med Tisvilde Skov, Almindingen paa Bornholm og andre Steder. De store Ege i Jægerspris Nordskov er fredede, ligesaa Takstræerne ved Vejle Fjord, de sidste vildtvoksende Levninger her i Landet af de Taksskove, som i fordums Tid har været her. Et Par Steder paa Jyllands Heder vokser der paa samme Maade enkelte Planter af højnordisk Natur som Rester af den Flora, der fandtes her i Landet i Istiden, og som af en eller anden Grund ikke er forsvundet fra disse Steder.

Paa den Maade er der rundt om i Landet foretaget Fredningsforanstaltninger; men det er sket i ret lille Maalestok, da det er sket ved private Kræfter, og der er megen Grund til at udvide de saaledes paabegyndte Foranstaltninger ganske betydeligt. Det er blevet nævnt her, at der

×

er Digttere, som er kede af, at Jyllands Heder bliver plantet til og opdyrket. Jeg er ganske enig med de Talere, som har nævnt det, i, at disse Digttere gaar for vidt, og jeg deler ikke deres Anskuelse. Derimod kunde jeg godt regnes blandt dem, der ønsker, at et ikke altfor ringe Areal af den jydsk Hede bliver bevaret, for at Eftertiden kan faa et Indtryk af, hvorledes Blichers Hede saa ud, og dette Formaal kunde fremmes sammen med andre Formaal. Paa Hederne er der vældige Bakkestrøg, der stammer fra Istidens Moræner, da Isgrænsen laa hen over Jyllands Ryg, og Hedesletterne dannedes af Smelteloderne derfra. Der er intet i Vejen for at forene begge Formaal: at bevare Heden som Hede og tillige en Del af Bakkerne imod Tilintetgørelse. Jeg husker, at der for faa Aar siden laa en stenbesaaet Strækning ved Hovedbanen i Vendsyssel mellem Brønderslev og Vraa. Det var et Stykke Hede, bevokset med Lyng og dækket med store graa Sten. Det laa formodentlig hen i sin oprindelige Skikkelse, fordi Jordbunden var saa slet, at det ikke lønnede sig at dyrke den op. Men det er klart, at saadanne Sten vil forsvinde, ikke fordi Opdyrkerne tager dem bort, men fordi der er Brug for dem til Skærver til Jernbaner og meget andet.

Det er sagt, jeg haaber med Urette, at der har været Tale om at bortsælge større eller mindre Dele af Møns Klint for at bruge Materialet til Kridt- og Kalkbrug. Hvis dette skete, vilde det være en national Skandale. Et saadant Sted burde fredes. Hvis det ikke fredes tilstrækkeligt under privat Eje, burde Staten erhverve det for at bevare ikke alene selve Klintens Skrænter, men ogsaa den ejendommelige Plantevækst, som findes der, og som er vidt forskellig fra den almindelige rundt omkring i Landet, særlig fordi den vokser paa Kalkbund. Bornholm er omtalt af det ærede Medlem fra Aakirkeby (Kofod). Jeg er ganske enig med ham i, at der derovre burde træffes lignende Foranstaltninger, og at det er Synd og Skam, at Hammeren er blevet skamskændet ved at overlades til Stenbrydning paa den Maade, som sket er, for Resten paa en Maade, som ikke har været til Gavn for nogen, men til Ulykke for alle, der har haft med